

ÖRGÜN MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİM OKULLARINDAKİ SAYISAL GELİŞMELER

İbrahim Yaşar KAZU*

Atınç OLCAY**

ÖZET

Türkiye'de örgün mesleki ve teknik ortaöğretim okulları, ülkedeki mesleki ve teknik eğitim sistemi içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Örgün mesleki ve teknik eğitimin, plan ve program hedeflerine uygun bir biçimde işlerlik kazanması, gerekli verilerin doğru, güvenilir ve analiz edilebilir şekilde derlenmesi ile mümkündür. Mesleki ve teknik eğitim planlamasının uygulanabilirliği tam, doğru ve güvenilir istatistikî bilgilerin seri bir biçimde derlenmesi ve kullanıcılara aktarılması ile mümkündür. Bu amaçlar doğrultusunda hazırlanan bu çalışma okul, öğretmen, öğrenci sayıları ile uluslararası karşılaştırmalar yapılabilmesi amacıyla bazı eğitim göstergelerini kapsamaktadır. Bu çalışmada; söz konusu okullardaki 1994-2008 yılları arasındaki nicel gelişmeler ile MEB'nin bütçe gelişimi ve bu bütçe içerisinde örgün mesleki ve teknik ortaöğretim okullarının aldıkları pay 2000-2008 yılları itibarıyla incelenmiştir. Meydana gelen değişmelerin; teknolojinin gelişim hızı ve buna bağlı olarak nitelikli işgücüne duyulan ihtiyaç, artan nüfus ve uluslararası rekabet edebilirlik açılarından yetersiz olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki ve teknik eğitimin amacı ve önemi, Örgün mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları.

QUANTATITIVE DEVELOPMENTS IN FORMAL VOCATIONAL and TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS

ABSTRACT

The vocational and technical secondary schools in Turkey have an important place in the educational system of the country. In order for formal vocational and technical education to operate in accordance with the goals of its plans and programmes compiling relevant data in accurate, reliable and analysable way is necessary. The applicability of vocational and technical educational planning will be possible through rapid compilation and transmission of implicit, accurate and reliable statistical data to users. The publication prepared for the purposes stated

* Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi (Yrd. Doç. Dr.)

** Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu (Öğr. Gör.)

above includes number of schools, student and teachers as well as certain internationally comparable educational indicators. In this study, the following were studied: the quantitative developments that occurred in these schools between 1994-2008 and the budget development of Ministry of National Education (MONE), as well as the share in the budget the vocational and technical secondary schools had between the years 2000-2008. The changes are considered inadequate regarding the advancements in technology and the need for qualified workforce due to these advancements, growing population and the potential for international competitiveness.

Key Words: The goal and importance of Vocational and technical education, Vocational and technical secondary schools.

GİRİŞ

Yaşadığımız yüzyılda teknoloji ve buna bağlı olarak da endüstri, toplum kültürünün ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Ülkelerin kalkınmışlık düzeyini belirlemek için kullanılan ölçütler arasında önemli bir yeri olan teknoloji, kendisinden faydalanılması için beraberinde nitelikli insan gücünün de bulunması zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Gelişmiş ülkelere bakıldığında teknolojiyi üretebilecek ve kullanabilecek gerekli insan gücünün istenen nitelik ve nicelikte yetişme kaygısıyla gerekli eğitim sistemleri oluşturdukları görülmektedir. Çünkü kalkınmayı hedefleyen toplumlarda nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, eğitim sistemi önemli bir görev üstlenmektedir. Gerekli insan gücünün sağlanması için bireyin katılacağı eğitim sürecinin niteliği önemli bir husus olarak görülmektedir. Bu noktada eğitimin hem toplumsal kalkınmaya katkı sağlayacak hem de sosyal ortamda gereksinim duyulacak bireylerin teknik becerilerini geliştirecek şekilde verilmesi gerekmektedir. Bu sayede hem toplumsal kalkınmadaki ara insan gücü ihtiyacı olan teknik personel hem de bireylerin bir meslek edinmesi sağlanabilecektir. İnsanların sosyal hayatlarında önemli bir yer tutan meslek sahibi olma olgusu ve eğitim aracılığıyla mesleğini en iyi şekilde icra etmesi insanların ve toplumların hayatlarını etkilemektedir. Bu noktadan bakıldığında açıkça görülmektedir ki mesleki ve teknik eğitim insanların ve toplumların hayatında önemli bir yer tutmaktadır.

Bu çalışmada; mesleki ve teknik eğitimin önemi ve amacının yanı sıra ülkemizdeki örgün mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarının; okul, öğretmen ve öğrenci sayılarındaki değişim ve gelişimleri bütçe ve yatırım olanak-

ları ile birlikte ele alınmak suretiyle son 15 yıllık sürecin betimsel açıdan bir fotoğrafının çekilmesi amaçlanmıştır.

1. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN AMACI VE ÖNEMİ

Alkan ve diğerlerine göre (1998:3) mesleki ve teknik eğitim, bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme sürecidir. Mesleki ve teknik eğitimin başlıca amacı, bireye iş piyasasında geçerliliği olan bir işe girebilmesi ve bu işte ilerleyebilmesi için gerekli olan temel davranışları kazandırmaktır (Sezgin, 2000:1). Mesleki ve teknik eğitim özellikle sanayi ve hizmet sektörünün gereksinme duyduğu bilgi ve beceriye sahip nitelikli işgücünü geliştirerek, çalışanları daha verimli kılarak ekonomik büyümeye önemli katkılarda bulunur (Woodhall, 1979:34). İnsanların bilgi ve becerilerinin artırılması, onların topluma iyi bir vatandaş olarak kazandırılması mesleki ve teknik eğitimin bir diğer amacıdır (Maviş ve Kozak, 1992:169).

Bir ülkenin kalkınmışlık düzeyini belirlemede kullanılan en önemli ölçütlerden biri, o ülkenin sahip olduğu insan kaynaklarının niteliğidir. Genel olarak bakıldığında, gelişmiş ülkeler, ulusal kalkınma çabalarının gerektirdiği insan kaynaklarını istenen nitelik ve nicelikte yetiştirmiş durumdadır. Buna karşılık, geri kalmış ülkelerin çoğu, ekonomilerinin gereksinim duyduğu insan kaynaklarını geliştirme konusunda ciddi bir bunalım yaşamaktadırlar. Toplumsal kalkınmayı gerçekleştirebilecek nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi büyük ölçüde eğitim sisteminin görevidir. Eğitim sistemi, bu görevini yerine getirirken, öğrencileri üretken birer yurttaş olarak görür ve onları toplum yaşamına, meslekler dünyasına ya da ileri eğitime hazırlar. Bu görevlerin her biri, eğitim sisteminin değişik aşamalarında gerçekleşir (Şimşek, 1999:19).

Eğitim sistemi ile ekonominin işbirliği, verimin artırılması ve insan kaynağı israfının önlenmesi için önemli bir durum olarak görülmektedir. Son yıllarda birçok iktisatçı tarafından öne sürülen ekonomik büyüme ve insani kalkınma arasındaki ilişkilerin karşılıklı olduğu yani insani kalkınmanın işgücü verimliliğini artırarak ekonomik büyümeyi hızlandırdığı, ekonomik büyümenin de gelir artışı yoluyla sağlık, eğitim, sosyal harcamaları artırarak insani kalkınmayı yüksek düzeylere taşıdığı görüşü önem kazanmıştır (Hoşgörür ve Gezgin, 2007:4).

Şimşek'e göre (1999:19) ulusal kalkınma çabalarında büyük umutlar bağlanan mesleki ve teknik eğitim kurumları, uzun süredir çeşitli sıkıntılar yaşamakta ve varoluş gerekçelerini oluşturan en temel görevlerini bile yerine getirmede zorlanmaktadırlar. Bu sorunlara, her ülke kendi koşul ve olanaklarına göre çözümler aramakta, bazıları başarılı olurken, bazılarının durumu daha da kötüleşmektedir. Türk sanayinde nitelikli insan gücü ihtiyacı, uluslararası rekabet gücü kazanma çabası içindeki Türk ekonomisi bakımından çok önemli bir konudur. Dışa açık ekonomi politikası, işgücünün nitelik ve verim düzeyinin yükseltilmesini, bu da nitelikli insan gücünün yetiştirilerek ekonomik kalkınmayı destekleme ve hızlandırma görevinin yerine getirilmesini gerekli kılmaktadır (TİSK, 1997:11).

2. ÖRGÜN MESLEKİ VE TEKNİK OKULLARIN SAYISAL GELİŞİMİ

Cumhuriyetle birlikte mesleki ve teknik eğitimde okula dayalı bir yapı ele alınmıştır. 1927 yılında Millî Eğitim Bakanlığı mesleki ve teknik eğitim veren okullarla ilgili görev üstlenmiştir. Okulların ve hizmetlerin gelişmesi sonucu 1933 yılında 2287 sayılı Kanunla Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü kurulmuştur. 1935 yılından itibaren 2765 sayılı Kanunla da okulların masrafları tamamen devlet tarafından karşılanmaya başlanmıştır. Bakanlık Merkez Örgütü Kanunu 1941 yılında 4113 sayılı Kanunla değiştirilerek Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kurulmuştur. 1942 yılında başlatılan plânlı çalışmalarla mesleki ve teknik öğretim kurumları günümüze kadar büyük gelişmeler göstermiştir. VII. Beş Yıllık Kalkınma Plânı'nda, ileri teknoloji geliştirilmesi, üretimi ve kullanımında gereksinim duyulan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinin önemine değinilmiş bu amaçla orta ve yüksek öğretimde mesleki ve teknik eğitime önem verilmesi öngörülmüştür. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Plânı'nın 692. maddesinde de meslek yüksek okulları ve mesleki ve teknik orta öğretim kurumları arasında program bütünlüğünü esas alan iş bölümü ve iş birliği kurulmasıyla nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi yönünde karar alınmıştır. Mesleki ve teknik ortaöğretim; öğrencileri genel ortaöğretimin amaçları ile birlikte onları iş ve meslek alanlarına insan gücü olarak yetiştiren ve yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumlarından oluşmaktadır. Günümüzde Örgün Ortaöğretim Mesleki ve Teknik Liseler dört temel grupta faaliyetlerini sürdürmektedir. Bunlar; Erkek Teknik Öğretim Okulları, Kız Teknik Öğretim Okulları, Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları ve Din Öğretimi

Okulları'dır (Kazu ve Demirli, 2002:3). Bu okulların 1994-1995 ile 2007-2008 öğretim yılları arasındaki; okul, öğretmen ve öğrenci sayıları ile bir önceki öğretim yılına göre değişim oranları Tablo:1, Tablo:2, Tablo:3 ve Tablo:4'de gösterilmiştir. Değişim oranları hesaplanırken: $[(Y/X) - 1] \cdot 100$ formülünden yararlanılmıştır.

2.1. Erkek Teknik Öğretim Okulları

Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü 1923'ten 1933'e kadar orta terhisat içinde "Teknik Öğretim Müdürlüğü", 2287 sayılı Maarif Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanunda değişiklik yapan 22.09.1941 gün ve 4113 sayılı kanunla "Erkek Teknik Öğretim Müdürlüğü", 1960 yılında Bakanlık onayı ile "Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü", 27.12.1982 gün ve 8/4334 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yapılan düzenleme ile de "Erkek Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü" adını almıştır. 1983 yılında, 179 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile adı yeniden "Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü" olarak değiştirilmiştir. 1984 yılında çıkarılan 208, 1989 yılında çıkarılan 385 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamelerle görevleri yeniden belirlenmiştir. Genel Müdürlüğün görevleri; hâlen yürürlükte bulunan ve 1992 yılında çıkarılan Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkındaki 3797 sayılı Kanun'un 13. maddesi ile belirlenmiştir(Türk, 2002:132; meb.gov.tr, 2008).

Erkek Teknik Öğretim Okulları; ülkemiz endüstrisinin gereksinim duyduğu iş alanlarına orta kademe teknik insan gücü yetiştiren ve yüksek öğretime öğrenci hazırlayan kurumlarıdır. Bu kurumlar; Anadolu Teknik Liseleri, Teknik Liseler, Anadolu Meslek Liseleri, Endüstri Meslek Liseleri ve Çok Programlı Liselerden oluşmaktadır (Kazu ve Demirli, 2002:4).

Tablo:1'de Erkek Teknik Öğretim Okulları'nın 1994-1995 öğretim yılından 2007-2008 öğretim yılına kadarki; okul, öğretmen ve öğrenci sayıları ile bir önceki öğretim yılına göre kaydettiği değişim oranları gösterilmiştir.

Tablo 1. Erkek Teknik Öğretim Okullarının; Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları (1994-2008)

EĞİTİM ÖĞRETİM YILLARI	ERKEK TEKNİK ÖĞRETİM OKULLARI					
	OKUL		ÖĞRETMEN		ÖĞRENCİ	
	Sayı	Değişim Oranı (%)	Sayı	Değişim Oranı (%)	Sayı	Değişim Oranı (%)
1994-1995	810		21.391		375.093	
1995-1996	864	6.67	22.900	7.05	386.611	3.07
1996-1997	923	6.83	23.511	2.67	390.506	1.0
1997-1998	1.091	18.20	23.291	-0.94	369.947	-5.26
1998-1999	1.133	3.85	24.958	7.16	367.000	-0.80
1999-2000	1.196	5.56	25.705	2.99	351.292	-4.28
2000-2001	1.223	2.26	27.168	5.69	364.275	3.70
2001-2002	1.317	7.69	28.900	6.38	348.164	-4.42
2002-2003	1.239	-5.92	31.197	7.95	429.680	23.41
2003-2004	1.380	11.38	31.928	2.34	449.760	4.67
2004-2005	1.473	6.74	33.948	6.33	448.642	-0.25
2005-2006	1.580	7.26	34.881	2.75	474.715	5.81
2006-2007	1.689	6.90	35.514	1.81	498.269	4.96
2007-2008	1.868	10.60	35.948	1.22	498.983	0.14

Kaynak: TBMM MEB Bütçe Raporları (1994-1995, 1995-1996, 1996-1997, 1997-1998). ; MEB APK, Millî Eğitimde Sayısal Veriler (1998,1999,2000). ; MEB, Millî Eğitim İstatistikleri (2000-2001, 2001-2002, 2002-2003, 2003-2004, 2004-2005, 2005- 2006, 2006-2007, 2007-2008).

Buna göre, okul sayıları 2002-2003 öğretim yılı dışında sürekli bir artış göstermektedir. Bunlar arasında 1997-1998 öğretim yılı, faaliyete geçen 168 okulla en fazla artışı göstermiştir. 2002-2003 öğretim yılında ise 78 okul kapanmıştır. Öğretmen sayılarında ise 1997-1998 öğretim yılında düşüş ya-

şanmış, diğer yıllar az miktarda da olsa sürekli bir artış devam etmiştir. 2002-2003 öğretim yılı, bir önceki yıla oranla öğretmen sayısında en fazla artışın yaşandığı yıl olmuştur. 1997-1998 öğretim yılında 4306 sayılı Yasa ile faaliyete geçen sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulamasına geçilmesi bu okulların öğrenci sayılarının düşüş eğilimi göstermesine neden olmuş, bu durum 2000-2001 öğretim yılına kadar etkisini devam ettirmiştir. 2001-2002 ile 2004-2005 öğretim yıllarında ufak düşüşlerin dışında 2007-2008 öğretim yılına kadar öğrenci sayılarında sürekli bir artış yaşanmıştır.

Erkek Teknik Öğretim Okulları'nda, 1994-1995 öğretim yılından 2007-2008 öğretim yılına kadar geçen zamanda; okul sayısında %30.62, öğretmen sayısında %68.05, öğrenci sayısında ise %33.03'lük bir artış sağlandığı görülmektedir.

2.2. Kız Teknik Öğretim Okulları

Kız teknik öğretim, 10 Haziran 1933 tarih ve 2287 sayılı "Maarif Vekaleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanun" ile kurulan Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü' bağlı bir şube olarak faaliyetlerini sürdürmüş, daha sonra 2287 sayılı kanunu değiştiren 4113 sayılı kanun la "Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü" olarak teşkilatlandırılmıştır. Daha sonra ihtiyaç üzerine Bakanlık onayı ile 1 Mart 1960 tarih ve 2180 sayılı onayı ile "Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü" adıyla yeniden teşkilatlandırılmıştır (Türk, 2002:132).

Kız teknik öğretim okulları; ülkemiz endüstrisinin gereksinim duyduğu iş alanlarına orta kademe teknik insan gücü yetiştiren ve yükseköğretime öğrenci hazırlayan ortaöğretim kurumlarıdır. Kız teknik öğretim okulları; Anadolu Kız Meslek Liseleri, Kız Meslek Liseleri, Anadolu Kız Teknik Liseleri, Kız Teknik Liseleri ve Çok Programlı Liselerden oluşmaktadır (Kazu ve Demirli, 2002:5).

Tablo:2'de Kız Teknik Öğretim Okulları'nın 1994-1995 öğretim yılından 2007-2008 öğretim yılına kadarki; okul, öğretmen ve öğrenci sayıları ile bir önceki eğitim-öğretim yılına göre kaydettiği değişim oranları gösterilmiştir.

Tablo 2. Kız Teknik Öğretimi Okullarının; Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları (1994-2008)

EĞİTİM ÖĞRETİM YILLARI	KIZ TEKNİK ÖĞRETİM OKULLARI					
	OKUL		ÖĞRETMEN		ÖĞRENCİ	
	Sayı	Değişim Oranı (%)	Sayı	Değişim Oranı (%)	Sayı	Değişim Oranı (%)
1994-1995	534		12.680		82.563	
1995-1996	567	6.18	13.791	8.76	96.265	11.75
1996-1997	601	6.0	13.445	-2.51	98.617	2.44
1997-1998	636	5.82	13.019	-3.17	102.367	3.80
1998-1999	645	1.42	13.470	3.46	102.379	0.01
1999-2000	650	0.78	13.305	-1.22	100.005	-2.32
2000-2001	656	0.92	11.867	-10.80	104.151	4.15
2001-2002	708	7.93	13.512	13.86	136.288	30.86
2002-2003	646	-8.76	12.779	-5.42	166.381	22.08
2003-2004	694	7.43	14.534	13.73	197.292	18.58
2004-2005	754	8.65	15.969	9.87	194.264	-1.53
2005-2006	771	2.25	16.625	4.11	208.288	7.22
2006-2007	819	6.23	17.345	4.33	222.787	6.96
2007-2008	876	6.96	16.765	-3.34	224.970	0.98

Kaynak: TBMM MEB Bütçe Raporları (1994-1995, 1995-1996, 1996-1997, 1997-1998). ; MEB APK, Milli Eğitimde Sayısal Veriler (1998,1999,2000). ; MEB, Milli Eğitim İstatistikleri (2000-2001, 2001-2002, 2002-2003, 2003-2004, 2004-2005, 2005- 2006, 2006-2007, 2007-2008).

Buna göre, okul sayıları 2002-2003 öğretim yılı dışında sürekli bir artış göstermektedir. 2004-2005 öğretim yılı faaliyete geçen 60 okulla en fazla artışı göstermiştir. 2002-2003 öğretim yılında ise, 22 okul kapanmıştır. Veriler arasında en fazla dalgalanmanın öğretmen sayılarında olduğu görülmektedir. Yıllar itibariyle genellikle öğretmen sayılarında düşüş yaşanmış, 2000-2001 öğretim yılında bu düşüş tavan yapmıştır. Öğretmen sayısında en fazla artışın sağlandığı 2003-2004 öğretim yılı olmuştur. Öğrenci sayılarında ise genellikle bir artışın olduğu görülmektedir. 2001-2002 öğretim yılı öğrenci sayısındaki artışının en fazla yaşandığı dönemdir. 1999-2000 öğretim yılı ise, öğrenci sayısında en fazla düşüşün yaşandığı dönemdir. Teknolojik değişme ve gelişmelere uygun olarak; değişik bölgelerin eğitim ihtiyaçlarına yönelik eğitim modelleri geliştirmek ve kaliteyi yükseltmek amacıyla 12 Nisan 1993 tarihinde Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme (METGE) projesi başla-

ılmıştır (MEB, 1993:21). Bu proje ile Kız Teknik Öğretim Kurumlarına öğrenci akışının sağlanmasında önemli katkılar sağladığı düşünülebilir.

Kız Teknik Öğretimi Okulları'nda, 1994-1995 öğretim yılından 2007-2008 öğretim yılına kadar geçen zamanda; okul sayısında %64.04, öğretmen sayısında %32.25, öğrenci sayısında ise %172.48'lik bir artış sağlandığı görülmektedir.

2.3. Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları

Ticaret öğretim hizmetleri, 2287 sayılı Maarif Vekaleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanununun 1. Maddesi ile "Mesleki ve Teknik Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne" verilmiştir. Bu kanununun 1. Maddesini değiştiren 22.09.1941 tarih ve 4113 sayılı kanunla kurulan Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı bünyesinde "Ticaret Öğretim Müdürlüğü" olarak teşkilatlandırılmıştır. Ticaret Öğretim Müdürlüğü, 11.03.1960 tarih ve 2179 sayılı Bakanlık onayı ile "Ticaret Öğretimi Genel Müdürlüğü" adını almış, daha sonra iş kapasitesinin artması, ülkenin ekonomik, teknolojik ve turizm yönünden gelişmesi doğrultusunda, 18.12.1965 tarih ve 2466 sayılı Bakanlık onayı ile "Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü", 27 Şubat 1982 tarihinde 8/4338 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Ticaret ve Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü, 13 Aralık 1983 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 179 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü, 8 Haziran 1984 tarihinde 208 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Ticaret ve Turizm Öğretimi Dairesi Başkanlığı, 23 Ekim 1989 tarihinde 385 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü 30 Nisan 1992 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 3797 Sayılı Kanun ile Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü adını almıştır (Türk, 2002:133; meb.gov.tr, 2008).

Ülkemiz ticaret, turizm, muhasebe, bilgisayar, maliye, pazarlama, bankacılık, kooperatifçilik, sekreterlik, emlak komisyonculuğu, borsa hizmetleri, sigortacılık, mahalli idareler ve iletişim gibi alanlarda; kamu ve özel sektörün gereksinim duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştiren kurumlardır. Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları; Anadolu otelcilik ve turizm meslek lisesi, Anadolu dış ticaret meslek lisesi, Anadolu ticaret meslek lisesi, Anadolu sekreterlik meslek lisesi, Anadolu açıcılık meslek lisesi, Anadolu mahalli idareler meslek lisesi, Anadolu iletişim meslek lisesi, ticaret meslek lisesi ve çok programlı liseden oluşmaktadır (Kazu ve Demirli, 2002:6).

Tablo:3'de Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları'nın 1994-1995 öğretim yılından 2007-2008 öğretim yılına kadarki; okul, öğretmen ve öğrenci sayıları ile bir önceki eğitim-öğretim yılına göre kaydettiği değişim oranları gösterilmiştir.

Tablo 3. Ticaret ve Turizm Öğretimi Okullarının; Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları (1994-2008)

EĞİTİM ÖĞRETİM YILLARI	TİCARET ve TURİZM ÖĞRETİMİ OKULLARI					
	OKUL		ÖĞRETMEN		ÖĞRENCİ	
	Sayı	Değişim Oranı (%)	Sayı	Değişim Oranı (%)	Sayı	Değişim Oranı (%)
1994-1995	451		9.411		197.380	
1995-1996	525	16.41	10.234	8.75	211.770	7.29
1996-1997	603	14.86	10.589	3.47	224.430	5.98
1997-1998	660	9.45	10.642	0.50	237.360	5.76
1998-1999	675	2.27	11.803	10.91	251.961	6.15
1999-2000	694	2.82	12.184	8.57	256.348	1.74
2000-2001	705	1.59	12.330	1.20	252.300	-1.58
2001-2002	809	14.75	14.987	21.55	263.534	4.45
2002-2003	804	-0.62	14.440	-3.65	275.873	4.68
2003-2004	811	0.87	15.319	6.09	273.476	-0.87
2004-2005	850	4.80	16.024	4.60	261.633	-4.33
2005-2006	869	2.24	16.123	0.62	279.993	7.02
2006-2007	898	3.34	16.322	1.23	288.662	3.01
2007-2008	859	-0.43	16.509	1.15	273.719	-5.18

Kaynak: TBMM MEB Bütçe Raporları (1994-1995, 1995-1996, 1996-1997, 1997-1998). ; MEB APK, Milli Eğitimde Sayısal Veriler (1998,1999,2000). ; MEB, Milli Eğitim İstatistikleri (2000-2001, 2001-2002, 2002-2003, 2003-2004, 2004-2005, 2005- 2006, 2006-2007, 2007-2008).

Buna göre, 1995-1996 öğretim yılı okul sayısında artışın en fazla yaşandığı dönemdir. Bu dönemde 74 yeni okul açılmıştır. 2002-2003 ile 2007-2008 öğretim yıllarında ise okul sayılarında düşüş yaşanmıştır. Bu dönemlerde kapanan okul sayısı toplam 44'dür. Öğretmen sayısı, 2002-2003 öğretim yılı dışında sürekli artış göstermiş ve 2000-2001 öğretim yılında en yük-

sek oranda gerçekleşmiştir. Genel olarak öğrenci sayıları yıllar itibariyle artış gösterse de bazı dönemlerde düşüş yaşandığı görülmektedir. 1995-1996 öğretim yılı bir önceki yıla göre en çok arttığı, 2007-2008 öğretim yılı ise bir önceki yıla oranla en çok düşüşün yaşandığı dönemler olarak dikkat çekmektedir.

Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları'nda, 1994-1995 öğretim yılından 2007-2008 öğretim yılına kadar geçen zamanda; okul sayısında %90.47, öğretmen sayısında %75.42, öğrenci sayısında ise %38.68'lik bir artış sağlandığı görülmektedir.

2.4. Din Öğretimi Okulları

430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun 4. ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 32. Maddeleri gereğince ülkemizin ihtiyacı olan din görevlilerinin yetiştirilmesi görevi Milli Eğitim Bakanlığına verilmiştir. İlk defa 1951 yılında 7 ilde açılan İmam Hatip Okulları, 1952 yılından 1958 yılına kadar o zamanki adı Özel Okullar Müdürlüğü ve 1958 yılından 1961 yılına kadar da Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından yönetilmiştir. Zamanla bu okulların sayılarının çoğalması 7344 sayılı kanunla Yüksek İslam Enstitülerinin kurulması üzerine, 10.07.1961 tarih ve 1044 sayılı Bakanlık Onayı ile "Din Eğitimi Müdürlüğü" kurulmuştur. Ancak, hizmetlerin genişlemesi nedeniyle işlerin bir müdürlük sorumluluğunda yürütülmesindeki güçlük nedeniyle, 29.04.1964 tarih ve 26540 sayılı kanunla "Din Eğitimi Genel Müdürlüğü" olarak yeniden teşkilatlandırılmıştır. Nihayet 30.04.1992 tarih ve 3797 sayılı kanunla "Din Öğretimi Genel Müdürlüğü" adını alarak faaliyetlerine devam etmektedir (Türk, 2002:134; meb.gov.tr, 2008).

Din öğretimi okulları; imamlık-hatiplik ve Kur'an kursu öğreticiliği gibi dinî hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli elemanları yetiştirmek üzere hem mesleğe hem de yüksek öğretime hazırlayan programların uygulandığı kurumlardır. Din Öğretimi Okulları; imam hatip liseleri, Anadolu imam hatip liseleri ve çok programlı liselerden oluşmaktadır (Kazu ve Demirli, 2002:8).

Tablo:4'de Din Öğretimi Okulları'nın 1994-1995 öğretim yılından 2007-2008 öğretim yılına kadarki; okul, öğretmen ve öğrenci sayıları ile bir önceki öğretim yılına göre kaydettiği değişim oranları gösterilmiştir.

Tablo 4. Din Öğretimi Okullarının; Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları (1994-2008)

EĞİTİM ÖĞRETİM YILLARI	DİN ÖĞRETİMİ OKULLARI					
	OKUL		ÖĞRETMEN		ÖĞRENCİ	
	Sayı	Değişim Oranı (%)	Sayı	Değişim Oranı (%)	Sayı	Değişim Oranı (%)
1994-1995	448		15.494		436.175	
1995-1996	561	25.22	17.226	11.18	492.809	12.98
1996-1997	601	7.13	18.809	9.19	511.562	3.81
1997-1998	605	0.67	18.702	-0.57	178.046	-65.20
1998-1999	604	-0.17	18.145	-2.98	192.756	8.26
1999-2000	504	-16.56	15.922	-12.25	134.224	-30.17
2000-2001	600	19.05	11.877	-25.41	91.800	-31.61
2001-2002	558	-7.0	8.482	-28.58	71.583	-22.02
2002-2003	536	-3.94	7.431	-12.39	71.100	-0.67
2003-2004	452	-15.67	7.631	-2.69	90.606	27.43
2004-2005	452	0	8.140	9.29	96.851	6.89
2005-2006	453	0.22	8.238	1.20	108.064	11.58
2006-2007	455	0.44	9.099	10.45	120.688	11.68
2007-2008	456	0.22	9.227	1.41	68.918	-42.90

Kaynak: TBMM MEB Bütçe Raporları (1994-1995, 1995-1996, 1996-1997, 1997-1998). ; MEB APK, Milli Eğitimde Sayısal Veriler (1998,1999,2000); MEB, Milli Eğitim İstatistikleri (2000-2001, 2001-2002, 2002-2003, 2003-2004, 2004-2005, 2005- 2006, 2006-2007, 2007-2008).

Buna göre, Din Öğretimi Okullarının okul sayılarında, yıllar itibariyle dalgalanmalar olduğu ve sayılarında ciddi bir oranda azalma olduğu görülmektedir. 1995-1996 öğretim yılı bir önceki yıla oranla artışın en fazla yaşandığı, 1999-2000 öğretim yılının ise, bir önceki yıla göre düşüşün en yüksek seviyede yaşandığı dönem olmuştur. Bu yılda meydana gelen düşüş oranı ortalama %16,6'yı bulmuş ve kapanan okul sayısı 100 olarak gerçekleşmiştir. Bu durumu, ülkenin siyasi gelişmeleri ile 1997-1998 öğretim yılında 4306 sayılı Yasa ile faaliyete geçen sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulamasına geçilmesi ve yükseköğretim kurumlarına geçişi ile ilgili yeni düzenlemelerin yapılmasına bağlamak mümkündür. Diğer mesleki ortaöğretim kurumları ile karşılaştırıldığı zaman öğrenci sayılarında en büyük düşüş bu kurumlarda gerçekleşmiştir. Kapanan okullara paralel olarak, öğretmen sayılarında ise yıldan yıla büyük oranlarda azalmalar meydana geldiği görülmektedir. 2001-2001 öğretim yılı öğretmen sayısında en fazla düşüşün

yaşandığı dönem olmuştur. 2004–2005 öğretim yılından itibaren öğretmen sayısında artışlar yaşanmaya başlamıştır.

Din Öğretimi Okulları'nda, 1994–1995 öğretim yılından 2007–2008 öğretim yılına kadar geçen zamanda okul sayısında %1.79 artış sağlanmıştır. Öğretmen sayısında %40.45, öğrenci sayısında ise %84.20'lik bir düşüş yaşandığı görülmektedir.

Tablo:5'de, 2005–2006, 2009–2010 ile 2013–2014 öğretim yıllarında çağ nüfusu içerisinde genel öğrenci sayısı ile genel ortaöğretimde okullaşma oranı projeksiyonları verilmiştir.

Tablo 5. Yıllar İtibariyle Çağ Nüfusu İçerisinde Genel Ortaöğretimde Öğrenci Sayıları ve Okullaşma Oranları Projeksiyonu

ÖĞRETİM YILI	ÇAĞ NÜFUSU (BİN)	ÖĞRENCİ SAYISI (BİN)	GENEL ORTAÖĞRETİM OKULLAŞMA ORANI (%)		
			Toplam	Erkek	Kız
2005– 2006	3.753	3.258	85.2	95.1	74.9
2009– 2010	5.357	4.958	92.6	95.0	90.0
2013– 2014	5.676	5.676	100.0	100.0	100.0

Kaynak: DPT, 9. Kalkınma Planı, Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 2006, s.69. ; MEB, Türkiye Eğitim İstatistikleri, Ankara, 2005, s.1

Buna göre, 2005–2006 öğretim yılından 2009–2010 öğretim yılına gelinceye kadar; çağ nüfusunun yaklaşık %42.74, öğrenci sayısının yaklaşık %52.18 oranlarında artacağı ve okullaşma oranının toplam olarak %92,6 seviyesine geleceği öngörülmektedir. 2013–2014 öğretim yılına gelindiğinde ise 2005–2006 eğitim-öğretim yılına göre; çağ nüfusunun yaklaşık %51.24, öğrenci sayısının yaklaşık %74.22 oranlarında artacağı ve okullaşma oranının %100 seviyesine geleceği öngörülmektedir. Bu durum, eğitimin alt yapısının her açıdan geliştirilmesi sonucunu doğurmaktadır.

Tablo: 6'da, 2005–2006, 2009–2010 ile 2013–2014 öğretim yıllarında, çağ nüfusu içerisinde genel ortaöğretim ile mesleki ve teknik ortaöğretimde eğitim gören öğrencilerin sayısı projeksiyonları verilmiştir.

Tablo 6. Ortaöğretimde Öğrencilerin Genel ve Mesleki-Teknik Öğretime Dağılımları

ÖĞRETİM YILI	ÇAĞ NÜFUSU (BİN)	ÖĞRENCİ SAYISI (BİN)		
		Toplam	Genel Ortaöğretim	Mesleki ve Teknik Ortaöğretim
2005-2006	3.753	4.441	3.258	1.183
2009-2010	5.357	4.958	2.678	2.280
2013-2014	5.676	5.676	2.680	2.996

Kaynak: DPT, 9. Kalkınma Planı, Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 2006, s.69. ; MEB, Türkiye Eğitim İstatistikleri, Ankara, 2005, s.6-7

Buna göre, 2005–2006 öğretim yılında eğitim gören toplam öğrencilerin %73.36’sı genel ortaöğretimde, %26.64’ü ise mesleki ve teknik ortaöğretimde eğitim görmektedirler. 2009–2010 öğretim yılında bu oranın; genel ortaöğretim için %54.01’e düşeceği, mesleki ve teknik eğitim alacak öğrenci oranının ise %45.99’a ulaşacağı öngörülmektedir. 2013–2014 öğretim yılında bu oranın; genel ortaöğretim için %47.22, mesleki ve teknik eğitim alacak öğrenci oranının ise %52.78’e ulaşacağı öngörülmektedir. 2009–2010 öğretim yılında, çağ nüfusu içerisinde mesleki ve teknik eğitim gören öğrenci oranının %42.56, 2013–2014 öğretim yılı için ise bu oranın %52.78’e yükseleceği öngörülmektedir. Bu durum, ülkemizde mesleki ve teknik eğitimin süratli bir gelişim içerisinde olacağını bir göstergesidir.

Mesleki ve Teknik Eğitim tüm kalkınma plânlarında ve hükümet programlarında öncelikli bir sorun olarak nitelendirilmesine rağmen uygulamada ciddi bir ilerleme sağlanamamıştır. Ülkemizde mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında önemli sorunlar yaşandığı gözlenmektedir. Bunlar politik organların duyarsızlığı, genel ve mesleki eğitim çatışması, eğitim maliyetinin yüksekliği, eğitim programlarında aşırı çeşitlenme, meslek liselerinin amaçlarından uzaklaşması, mezunlarının ilgisiz alanlarda yükseköğrenim yapması, meslek yüksekokullarının rollerindeki belirsizlik, yöneltme hizmetlerinin yetersizliği, katı program anlayışı, okul sanayi işbirliğindeki kopukluk ve istihdam sektörünün ilgisizliği dikkat çekmektedir (Şimşek, 1999:35).

3. MEB BÜTÇESİ VE ÖRGÜN MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİM OKULLARININ PAYLARI

Tablo:7, 1994-2008 yılları arasında MEB bütçesinin GSMH ve konsolide bütçe içindeki yüzdelik paylarını göstermektedir.

Tablo 7. MEB Bütçesinin GSMH ve Konsolide Bütçe İçindeki Payları (YTL)

Yıllar	GSMH	Konsolide Bütçe	MEB Bütçesi	MEB Bütçesinin GSMH'ya Oranı	MEB Bütçesinin Konsolide Bütçeye Oranı
1994	3.887.902.900	826.396.307	93.911.410	2.41	11.36
1995	7.854.887.200	1.341.978.053	136.506.629	1.73	10.17
1996	14.978.067.300	3.568.506.822	257.603.140	1.71	7.21
1997	29.054.455.000	6.361.685.500	512.234.445	1.76	8.05
1998	49.078.785.000	14.789.475.000	1.243.108.000	2.53	8.40
1999	78.282.966.809	27.143.467.196	2.131.808.500	2.72	7.85
2000	125.596.128.755	46.968.000.000	3.350.330.000	2.66	7.13
2001	176.483.953.021	48.519.490.000	4.046.305.625	2.29	8.33
2002	275.032.365.953	98.131.000.000	7.460.991.000	2.71	7.60
2003	356.680.888.222	147.230.170.000	10.179.997.000	2.85	6.91
2004	428.932.343.026	150.658.129.000	12.854.642.000	3.00	8.53
2005	486.401.032.274	156.088.874.910	14.882.259.500	3.06	9.53
2006	575.783.962.136	174.958.100.699	16.568.145.500	2.88	9.47
2007	646.893.000.000	204.988.545.572	21.355.634.000	3.30	10.42
2008	716.596.000.000	222.553.216.800	22.915.565.000	3.20	10.30

Kaynak: MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2008 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor, 2007, ss.213

Tabloya göre, son 15 yıldaki MEB bütçesinin GSMH içindeki payı ortalama %2.59'dur. Bu oran yıllara göre değişmekle birlikte, 1996 yılında %1.71 ile en düşük, 2007 yılında %3.30 ile en yüksek olarak gerçekleşmiştir. Nüfus artış hızı yüksek olan ve genç nüfus yapısına sahip olan ülkemizde GSMH içinde milli eğitime ayrılan payın artırılması, yeni teknolojilere uygun eğitimin verilebilmesi ve eğitimin kalitesinin yükseltilebilmesi yönünden önemlidir.

Yıllar itibariyle Bakanlık bütçesinin konsolide bütçeye oranı ise ortalama %8.75'dir. Bu konudaki oranlar, 2003 yılında %6.91 ile en düşük, 1994 yılında %11.36 ile en yüksek olarak gerçekleşmiştir.

Tablo:8, 1994-2008 yılları arasındaki dönemde konsolide bütçe yatırımları içinde MEB yatırımlarının yüzdelik paylarını göstermektedir.

Tablo 8. Konsolide Bütçe Yatırımlarından MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (YTL)

Yıllar	Konsolide Bütçe Yatırım Ödeneği	MEB Yatırım Ödeneği	Konsolide Bütçe Yatırımlarından MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (%)
1994	84.575.000	7.687.610	9.08
1995	89.275.215	11.191.921	12.53
1996	251.053.771	31.003.140	12.35
1997	524.600.000	65.435.950	12.55
1998	999.975.000	328.812.000	32.88
1999	1.410.000.000	408.341.000	28.96
2000	2.352.000.000	666.782.000	28.35
2001	3.500.000.000	779.855.000	22.28
2002	5.736.000.000	1.281.690.000	22.34
2003	8.998.500.000	1.479.050.000	16.44
2004	7.368.361.000	1.244.150.000	16.88
2005	10.143.886.000	1.230.306.000	12.13
2006	9.639.582.000	1.238.498.000	12.85
2007	9.341.637.000	1.490.000.000	15.95
2008	8.743.466.000	1.296.704.000	14.83

Kaynak: MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2008 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor, 2007, ss.214

Tabloya göre, konsolide bütçe yatırımları içinde MEB yatırımlarına ayrılan pay, son 15 yıl boyunca %9.08 ile %32.88 arasında değişmiştir. 1998 yılı yatırımları ise, 8 yıllık zorunlu eğitime geçilmesi ve ek kaynak sağlanması nedeniyle %32.88 olmuştur. Bunun özel bir durum olduğu dikkate alınır ve ortalamaya katılmazsa, 1994'ten 2008'e değin konsolide bütçe yatırımları içinde MEB yatırımlarının ortalama payı %18.03'dür. Bu oranlarla MEB'nin ciddi yatırımlara girişmesi olanaksız görünmektedir.

Tablo:9, 2000-2008 yılları arasındaki MEB yatırım ödenekleri içinde ör-
gün mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına tahsisi öngörülen yatırım ödeneklerinin yüzdelik oranlarını göstermektedir.

Tablo 9. MEB Yatırım Ödeneklerinden Örgün Mesleki Ortaöğretim Kurumları Yatırımlarına Ayrılan Pay (YTL)

Yıllar	MEB Yatırım Ödeneği	Örgün Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarına Tahsisi Öngörülen Yatırım Ödenekleri (YTL)				TOPLAM	MEB Yatırım Ödenekleri Örgün Mesleki Ortaöğretim Kurum Payları (%)
		Erkek Teknik Öğretim	Kız Teknik Öğretim	Ticaret Turizm Öğretimi	Din Öğretimi		
2000	666.782.000	11.500	6.000	8.000	3.200	28.700.000	23.23
2001	779.855.000	34.000	5.000	8.500	2.500	50.000.000	15.59
2002	1.281.690.000	45.500	26.000	15.950	750	88.200.000	14.53
2003	1.479.050.000	87.900	39.500	45.000	10.000	182.400.000	8.10
2004	1.244.150.000	79.500	34.000	43.000	10.500	167.000.000	7.45
2005	1.230.306.000	70.849	32.760	31.256	11.100	145.965.000	8.42
2006	1.238.498.000	60.015	37.616	27.501	13.000	138.132.000	8.96
2007	1.490.000.000	53.360	35.621	31.124	13.700	147.505.000	10.10
2008	1.296.704.000	53.000	35.557	34.153	17.350	140.060.000	9.25

Kaynak: MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2008 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor, 2007, ss.214

Buna göre, 2000–2008 yılları arasında örgün mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına tahsisi öngörülen yatırım ödeneklerinin MEB yatırım ödeneği içindeki payı ortalama %11.74'dür. Bu oran yıllara göre değişmekle birlikte, 2004 yılında %7.45 ile en düşük, 2000 yılında %23.23 ile en yüksek olarak gerçekleşmiştir. MEB'nin 2000 yılında toplam yatırım ödeneğinden %23.23'ü örgün mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına aktarılıyorken, yıllar itibariyle bu oran azalmaya devam etmiş ve nihayet 2008 yılında %9.25'e kadar düşmüştür. Mesleki ve teknik eğitim, genel eğitime oranla daha pahalıdır. Maliyetlerin yüksekliği ve özel sektöre bağlı ortaöğretim kurumlarının azlığı, mesleki ve teknik eğitimde yeni finansman kaynaklarının bulunması suretiyle MEB yatırım ödenekleri içinde sahip olduğu payın artırılması gerekmektedir.

SONUÇ

Mesleki ve teknik eğitim tüm kalkınma planlarında ve hükümet programlarında öncelikli bir sorun olarak nitelendirilmesine rağmen uygulamada ciddi bir ilerleme sağlanamamıştır. Ülkemizde mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında önemli sorunlar yaşandığı gözlenmektedir. Bunlar politik organların duyarsızlığı, genel ve mesleki eğitim çatışması, eğitim maliyetinin yüksekliği, programlarda aşırı çeşitlenme, meslek liselerinin amaçlarından uzaklaşması, mezunlarının ilgisiz alanlarda yükseköğrenim yapması, meslek yüksekokullarının rollerindeki belirsizlik, yöneltme hizmetlerinin yetersizliği, katı program anlayışı, okul sanayi işbirliğindeki kopukluk ve istihdam sektörünün ilgisizliği dikkat çekmektedir. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim kurumları sistem bütünlüğü içerisinde, uygulanan program, kullanılan teknoloji, öğrenci, yönetim ve istihdam yönünden ivedilikle gözden geçirilerek mevcut sorunları çözüme yoluna gidilmelidir.

Kalkınmanın hızlandırılması, istihdamın artırılması ve ülkemizin rekabet gücünün yükseltilmesi için mesleki ve teknik eğitim kritik bir öneme sahiptir. Bu önem kapsamında ülkemizde mesleki ve teknik eğitime gereken özenin gösterilmesine ihtiyaç vardır. Bu noktada mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılandırılmasına yönelik öneriler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Mesleki ve teknik eğitim bir sistem bütünlüğü içerisinde ele alınarak özellikle de orta öğretim kurumlarının bir birlik içerisinde çeşitlilik oluşturacak, kaynaklardan verimli bir şekilde yararlanacak ve değişik sektörler için farklı okul türleri yerine program çeşitliliğine yer verecek bir yapıda kurumsallaşmaya gidilmesinin önemi artmıştır. Bu programlar kapsamında diploma ve çeşitli sertifikalar verilecek şekilde geniş tabanlı ve modüler esasa göre bir yaklaşım izlenilmesi de önemli bir husus konumuna gelmiştir. Bu noktada eğitim programları amaç, kapsam, süre ve diğer nitelikler bakımından meslek standartları göz önünde bulundurularak yeniden yapılandırılmalıdır.

- Eğitim programları teknolojik çevreden olabildiğince yararlanılabilecek bir anlayışla oluşturulmalı ve programa katılan bireylerin teknolojik ortamı tanımaları, teknolojinin boyut ve olanaklarını kavrayarak teknolojiden yüksek derecede yararlanmaları esas alınmalıdır.

- Mesleki ve teknik eğitim kurumlarına talebin sürekli bir şekilde sürmesi için eğitim kurumlarının bulunduğu yere göre gerekli uyarlamaların hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi için okul yönetimlerinin yetki alanlarının genişletilmesi önem arz etmektedir. Aynı zamanda yönetim ve finansmanda dahil

olmak üzere plânlamadan uygulamaya kadar her aşamada, işveren ve işçi kuruluşları, akademik ve araştırma kurumları, meslek kuruluşları ve öğrenci-öğretmen-veli temsilcileri gibi ilgili kurum ve kuruluşları aktif bir şekilde karar alma sürecine katılımları sağlanarak yerel yapılanma gerçekleştirilmelidir.

- Kalite anlayışı içerisinde mesleki ve teknik eğitim kurumlarının müşterisi konumundaki öğrencilere ilgi ve kabiliyetleriyle iş hayatının normları doğrultusunda çeşitli programlara yönlendirecek rehberlik ve danışmanlık hizmetleri sunulmalıdır.

- Teknolojinin sunmuş olduğu imkânlardan yararlanılarak, işletmelerde meslek eğitiminin niteliğini yükseltecek ve öğrenciler için eğitim sürekliliği sağlayacak yeni öğretim teknolojilerinden yararlanılmadır.

- Eğitim programlarındaki alanlarıyla belirlenmesinde de iş hayatındaki gelişmeler, yararlı ve gerekli görüldüğü ölçüde etkili olmalıdır. Ayrıca programlara öğrenci alımlarında iş hayatının ihtiyaçları ve istihdam göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

- ALKAN, C., DOĞAN, H. ve SEZGİN, İ. (1998), Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları, Alkım Yayınları, Ankara.
- DPT (2006), 9. Kalkınma Planı Eğitim (Okul Öncesi, İlk ve Orta Öğretim) Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.
- HOŞGÖRÜR, V. ve GEZGİN, G. (2007), Ekonomik ve Sosyal Kalkınmada Eğitim, Yüzcüncü Yıl Üniversitesi, Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi, 2, <http://www.efdergi.yyu.edu.tr> (22.03.2008)
- KAZU, İ. Y. ve DEMİRLİ, C. (2002), Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarında Gelişmeler, Milli Eğitim Dergisi, 155-156, Ankara.
- MAVIŞ, F. ve KOZAK, S. (1992), Meslek Yüksekokullarında Turizm Programı ve Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu Turizm Otelcilik Ders Programı, Turizm Eğitimi Konferansı-Workshop, Yorum Basım Yayın San. Ltd. Şti. , Ankara.
- MEB. (2008), Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, <http://www.mevzuat.meb.gov.tr/html/73.html> (24.03.2008)
- MEB (2008), Tarihçemiz, <http://www.ttogm.meb.gov.tr/ticar/hakkimizda.htm> (23.03.2008).
- MEB (2008), Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'nün Tarihçesi, http://www.etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=100&konu=etogm-tarih (23.03.2008)

- MEB (2007), 2008 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor, Devlet Kitapları Basımevi Müdürlüğü, Ankara.
- MEB (2005), Türkiye Eğitim İstatistikleri, Ankara.
- MEB (2001), Millî Eğitim Sayısal Veriler 2001, AÇEM ve 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası, Ankara.
- MEB (2001), 2002 Yılı Başında Millî Eğitim, 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası, Ankara.
- MEB (2000), Millî Eğitim Sayısal Veriler 2000, Yayınlar Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- MEB (1999), Millî Eğitim Sayısal Veriler 1999, Yayınlar Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- MEB. (1999), 16. Millî Eğitim Şûrası, Raporlar, Görüşmeler, Kararlar, Millî Eğitim Basımevi, Ankara.
- MEB (1997), TBMM 1998 Yılı Bütçe Raporu, DAYM Matbaası, Ankara.
- MEB (1996), TBMM 1997 Yılı Bütçe Raporu, DAYM Matbaası, Ankara.
- MEB (1995), TBMM 1996 Yılı Bütçe Raporu, DAYM Matbaası, Ankara.
- MEB (1994), TBMM 1995 Yılı Bütçe Raporu, DAYM Matbaası, Ankara.
- MEB (1993), Kız Teknik Öğretimde Gelişmeler II, DAYM Matbaası, Ankara.
- SEZGİN, İ. (2000), Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- ŞİMŞEK, A. (1999), Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması, TÜSİAD Yayınları, Yayın no: 99-2/252, İstanbul.
- TİSK (1997), Türkiye’de ve Dünyada Mesleki Eğitim (Türk Özel Sektörünün Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri), TİSK, Yayın No:168, Ödül Tasarım, Ankara.
- TÜRK, E. (2002), Türk Eğitim Sistemi ve Yönetimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- WOODHALL, M. (1979), Education, Work and Employment In Developing Countries - A Synthesis of Recent Research, Education Work and Employment, A Summary Review, International Development Research Center Manuscript Reports, IDRC., Ottawa.